

فهرست

شماره‌ی
صفحه‌ی
درسی‌یار

شماره‌ی
صفحه‌ی
کتاب درسی

شماره‌ی
صفحه‌ی
کتاب درسی

شماره‌ی
صفحه‌ی
کتاب درسی

۸۷	درس ۱۶: پرواز قطره	۹۳
۸۹	درس ۱۷: مثیل دانشمندان	۹۹

۴۱	درس ۱۷: مثیل دانشمندان
۴۵	آزمون‌ها

۱۰۷	درس ۱۷: مثیل دانشمندان
۷	آزمون‌ها

فارسی

ستایش ۲
فصل ۱: نهادها ۳

درس ۱: کتابخانه‌ی کلاس ما ۴
درس ۲: مسجد محله‌ی ما ۱۰
فصل ۲: بهداشت ۱۵
درس ۳: خرس کوچولو ۱۶
درس ۴: مدرسه‌ی خرگوش‌ها ۲۳
فصل ۳: اخلاق فردی و اجتماعی ۳۱
درس ۵: چوپان درست‌کار ۳۲
درس ۶: کوشا و نوشای ۳۶
درس ۷: دوستان ما ۴۲
فصل ۴: راه زندگی ۴۹
درس ۸: از همه مهریان تر ۵۰
درس ۹: زیارت ۵۶
فصل ۵: هنر و ادب ۶۳
درس ۱۰: هنرمند ۶۴
درس ۱۱: درس آزاد ۷۰
(خرگوش یا لاکپشت)

درس ۱۲: فردوسی ۷۲
فصل ۶: عایران من ۷۸
درس ۱۳: ایران زیبا ۷۹
درس ۱۴: پرچم ۸۶
درس ۱۵: نوروز ۹۲
فصل هفتم: طبیعت ۱۰۱
درس ۱۶: پرواز قطره ۱۰۲

علوم تجربی

۹۲	درس ۱: زنگ علوم (گردش در باغ)	۱۲
۹۳	درس ۲: هوای سالم، آب سالم	۱۶
۹۷	درس ۳: زندگی ما و گردش زمین - ۱	۲۲
۱۰۰	درس ۴: زندگی ما و گردش زمین - ۲	۳۰
۱۰۲	درس ۵: پیام رمز را پیدا کن - ۱	۳۸
۱۰۴	درس ۶: پیام رمز را پیدا کن - ۲	۴۶
۱۰۷	درس ۷: اگر تمام شود ...	۵۴
۱۰۹	درس ۸: بسازیم و لذت ببریم!	۶۲
۱۱۰	درس ۹: سرگذشت دانه	۶۴
۱۱۳	درس ۱۰: درون آشیانه‌ها	۷۰
۱۱۵	درس ۱۱: من رشد می‌کنم	۷۶
۱۱۸	درس ۱۲: برای جشن آماده شویم	۸۲
۱۲۰	درس ۱۳: بعد از جشن	۹۰
۱۲۳	درس ۱۴: از گذشته تا آینده (تلن)	۹۸
۱۲۶	آزمون‌ها	۷۷

نگارش فارسی

۵۰	یادآوری	۹
۵۲	فصل ۱: نهادها	۱۴
۵۲	درس ۱: کتابخانه‌ی کلاس ما	۱۵
۵۵	درس ۲: مسجد محله‌ی ما	۲۰
۵۷	فصل ۲: بهداشت	۲۵
۵۷	درس ۳: خرس کوچولو	۲۶
۶۰	درس ۴: مدرسه‌ی خرگوش‌ها	۳۱
۶۲	فصل ۳: اخلاق فردی و اجتماعی	۳۶
۶۲	درس ۵: چوپان درست‌کار	۳۷
۶۴	درس ۶: کوشا و نوشای	۴۲
۶۶	درس ۷: دوستان ما	۴۷
۶۹	فصل ۴: راه زندگی	۵۳
۶۹	درس ۸: از همه مهریان تر	۵۴
۷۱	درس ۹: زیارت	۵۹
۷۴	فصل ۵: هنر و ادب	۶۴
۷۴	درس ۱۰: هنرمند	۶۵
۷۷	درس ۱۱: درس آزاد	۷۰
۷۷	درس ۱۲: فردوسی	۷۱
۷۷	فصل ۶: ایران من	۷۶
۷۹	درس ۱۳: ایران زیبا	۷۷
۷۹	درس ۱۴: پرچم	۷۷
۸۲	درس ۱۵: نوروز	۷۷
۸۲	فصل هفتم: طبیعت	۸۲
۸۴	درس ۱۶: پرواز قطره	۸۷

		شماره‌ی صفحه‌ی درسنیار	شماره‌ی صفحه‌ی کتاب درسنیار	شماره‌ی صفحه‌ی درسنیار	شماره‌ی صفحه‌ی کتاب درسنیار	شماره‌ی صفحه‌ی درسنیار	شماره‌ی صفحه‌ی کتاب درسنیار
۱۷۰	درس ۱۳: سوره‌ی تین / قهلمان بتشکن	۸۵	۱۴۸	درس ۲: در کنار سفره آزمون‌ها	۹۲	۱۳۱	درس ۴: مهریان تراز مادر درس ۵: می خواهم وضو بگیرم
۱۷۱	درس ۱۴: سوره‌ی قدر / باغی -	۹۳	۱۵۰			۱۳۲	درس ۶: پیامبران خدا
۱۷۲	آزمون‌ها					۱۳۴	درس ۷: مهمان کوچک
						۱۳۵	درس ۸: جشن میلاد
						۱۳۶	درس ۹: اهل بیت پیامبر
						۱۳۷	درس ۱۰: خانواده‌ی مهریان
						۱۳۹	درس ۱۱: نماز بخوانیم
۱۷۵	فصل ۱: عدد و رقم	۱	۱۵۷	درس ۳: سوره‌ی حمد / ک	۱۶	۱۳۷	درس ۱۲: پدر مهریان
۱۹۲	فصل ۲: جمع و تفیریق اعداد دورقمنی	۱۹	۱۵۹	درس ۴: سوره‌ی ناس / آة	۲۱	۱۳۹	درس ۱۳: بهترین دوست
۲۱۱	فصل ۳: اشکال هندسی	۳۷	۱۶۰	درس ۵: سوره‌ی فَلَق / تنوین‌ها	۲۶	۱۴۰	درس ۱۴: دعای باران
۲۲۵	فصل ۴: عددهای سفرقمنی	۵۵	۱۶۳	درس ۶: سوره‌ی توحید / س، هـ	۳۶	۱۴۱	درس ۱۵: بچه‌ها سلام
۲۴۱	فصل ۵: اندازه‌گیری	۷۳	۱۶۵	درس ۷: سوره‌ی نصر / فتح مگه -	۴۱	۱۴۲	درس ۱۶: طبیعت زیبا
۲۵۴	فصل ۶: جمع و تفیریق اعداد سرقمنی	۹۱	۱۶۶	درس ۸: سوره‌ی کوثر / ؟ / ...	۴۸	۱۴۳	درس ۱۷: وقت نماز
			۱۶۷	درس ۹: سوره‌ی حضر	۵۶	۱۴۵	درس ۱۸: راه خوشبختی
۲۷۲	فصل ۷: کسر و احتمال	۱۴۹	۱۶۸	درس ۱۰: سوره‌ی فیل / اصحاب فیل / ...	۶۳	۱۴۶	درس ۱۹: جشن بزرگ
۲۸۶	فصل ۸: آمار و نمودار	۱۲۷	۱۶۹	درس ۱۱: سوره‌ی کافرون	۷۲	۱۴۷	
۳۰۱	آزمون‌ها		۱۷۰	درس ۱۲: سوره‌ی انشراح	۷۸	۱۴۷	

علوم تجربی

درس از نگاه علوم (آگر دش در باغ)

درس نامه

دانشمندان هنگام کاوشنگری برای یافتن پاسخ پرسش‌های خود، از روش علمی استفاده می‌کنند. شما نیز وقتی به محیط مانند جنگل یا پارک می‌روید، سؤال‌های گوناگونی در ذهنتان ایجاد می‌شود؛ برای یافتن پاسخ پرسش‌هایتان می‌توانید مانند یک دانشمند عمل کنید. اولین مرحله‌ی روش علمی، مشاهده است. مشاهده روشی برای جمع آوری اطلاعات است.

برای مشاهده از ابزارهایی مانند ذره‌بین، خط‌کش، ترازو و ... استفاده می‌شود.

مشاهده فقط به معنی دیدن نیست، ما می‌توانیم با استفاده از حواس مختلف خود، مشاهده کنیم.

• دیدن ← با چشم‌هایمان می‌توانیم چیزهای مختلف را ببینیم.

• شنیدن ← با گوش‌هایمان صدای‌های مختلف را می‌شنویم.

• مشاهده با کمک حواس ← با بینی بوهای مختلف را حس می‌کنیم.

• بوبیدن ← با زبان، مزه‌های مختلف را حس می‌کنیم.

• چشیدن ← با پوست بدن، نرمی، زبری، سرمه، گرمایی و ... را حس می‌کنیم.

در یک کاوشنگری علمی، بهتر است چیزهایی که با استفاده از حواس پنج‌گانه، مشاهده کرده‌ایم را یادداشت کنیم.

یادداشت برداری به ما کمک می‌کند تا آن‌چه مشاهده کرده‌ایم را دقیق بیان کنیم.

..... سؤال متن ..... صفحه‌ی ۱۲ کتاب درسی

در تصویر هر یک از دانش‌آموزان مشغول چه کاری هستند؟ گروهی با استفاده از حس بینایی، حس بویایی، حس لامسه و حس شنوایی، در حال مشاهده‌ی دقیق اطراف خود هستند و گروهی هم مشاهدات دوستان خود را یادداشت می‌کنند.

..... ایستگاه فکر ..... صفحه‌ی ۱۵ کتاب درسی

مینا برگه‌ی یادداشت خود را گم کرده است اما سمیه آن را همراه دارد. کدام یک می‌تواند مشاهدات خود را دقیق بیان کند. چرا؟ سمیه می‌تواند مشاهدات خود را دقیق بیان کند زیرا آن‌ها یادداشت کرده و یادداشت خود را همراه دارد ولی مینا ممکن است چیزهایی را فراموش کند.

1 درس

۱۲

کتاب درسی

درس پیار

۹۲

۱ آبا ما می توانیم هر چیزی که می بینیم را بچشیم و یا بو کنیم؟

۲ برای بیان دقیق‌تر آنچه که مشاهده می کنیم، می توانیم ..... کنیم.

۳ هنگام گردش در باغ، برای تشخیص رنگ گل‌ها از کدام حس استفاده می کنیم؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ خیر؛ بوییدن و چشیدن بعضی چیزها برای سلامتی ضرر دارد. ۲ یادداشت‌برداری ۳ بینایی

درس ۲: هوای سالم، آب سالم

درسنامه

ما و همهی موجودات زنده به آب سالم و هوای سالم نیاز داریم.
هوای سالم:

یکی از نیازهای ما و همهی موجودات زنده **هوا** است. ما برای نفس‌کشیدن به هوا نیاز داریم و بدون هوا مدت زیادی زنده نمی‌مانیم. اطراف ما هوا وجود دارد، ولی ما آن را نمی‌بینیم. هوا بر اثر دود ماشین‌ها، کارخانه‌ها، سوزاندن زباله‌ها و ... آلوده می‌شود. هوا آلوده، سلامتی انسان، جانوران و گیاهان را به خطر می‌اندازد. راه‌های حفظ هوای سالم:

۱ استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی به جای خودروی شخصی

۲ کاشتن درخت و ایجاد فضای سبز

۳ انتقال کارخانه‌ها به بیرون از شهر

۴ استفاده نکردن از خودروهای خراب و فرسوده

آب سالم:

یکی دیگر از نیازهای ما و موجودات زنده‌ی دیگر، آب است.

• انسان‌ها: شستشو، آشامیدن، حمل و نقل، تغیری، به دست آوردن غذا
استفاده از آب در جانداران
• گیاهان: رشد و زندگاندن، محل زندگی
• جانوران: آشامیدن، شستشو، رفت و آمد، محل زندگی
آب در کره‌ی زمین زیاد است ولی آب قابل نوشیدن و در دسترس **کم** است، پس باید در مصرف آن صرفه‌جویی کنیم.

آب رودخانه‌ها برای آشامیدن مناسب نیست و باید **تصفیه** شود.

راه‌های صرفه‌جویی آب: شیر آب را بیهوده باز نگذاریم، شیرآلات خراب را تعمیر کنیم، هنگام مسواک‌زدن، ظرف‌شستن و ... آب را یکسره باز نگذاریم.
انسان‌ها آب را از طریق زباله‌ها و فاضلاب‌ها و ... آلوده می‌کنند. آلودگی آب رودخانه‌ها سبب از بین رفتن جانداران می‌شود.
راه‌های جلوگیری از آلودگی آب: جلوگیری از ورود فاضلاب‌ها به آب، نریختن زباله‌ها در آب

ریاضی

فصل ۱ عدد و رقم

درسنامه

عدد و شمارش

در سال گذشته با عددها و شمارش آنها آشنا شدیم و دیدیم که برای شمارش تعدادی از اشیا یا شکل‌های مختلف باید آنها را به ترتیب و فقط یک بار بشماریم؛ برای این کار بهتر است روی هر شکل یا شیئی که شمردیم خط بکشیم تا به اشتباه دوباره آن را نشماریم. عدد آخرین شکلی که روی آن خط می‌کشیم، تعداد شکل‌ها یا اشیای مورد نظر را مشخص می‌کند.

مثال در شکل زیر چند گل است؟

پاسخ آخرین شکلی که روی آن خط کشیدیم عدد ۱۶ است.
پس تعداد گل‌ها ۱۶ تاست.

صفحه ۴ کتاب درسی

فعالیت

در شکل رویه رو چند توپ است؟ بشمارید و بنویسید.

۲۱ - بیست و یک

از چه راهی استفاده کردید تا شمارش توپ‌ها دقیق و درست باشد؟ با درست کردن دسته‌های دهتایی و یکی یا خط‌زدن

در این مورد با بقیه‌ی هم‌کلاسی‌ها گفت و گو کنید. می‌توان توپ‌ها را به صورت سه‌تا و ... شمرد، اما همگی به تعداد یکسان می‌رسند.

می‌توانید روی هر توپ یک علامت بزنید تا در شمارش آن‌ها به اشتباه نیفتید. اگر به جای تصویر، توپ‌ها را در اختیار شما می‌گذاشتند، چه طور می‌شمردید؟ آن‌ها را به ترتیب شمارش می‌کردیم و توپ شمارش شده را کنار می‌گذاشتیم. آخرین عدد، تعداد توپ‌ها را نشان می‌دهد.

در شماردن اشیا یا اشکال باید آن‌ها را به ترتیب بشمارید. هر کدام از آن‌ها را فقط یک بار شمارش کنید. آخرین عددی که بیان کردید، تعداد اشیا یا اشکال را نشان می‌دهد.

صفحه ۴ کتاب درسی

کار در کلاس

هر کدام از شکل‌ها چه عددی را نشان می‌دهند؟

۴ ۴ ۴ ۴ / / / /

۷

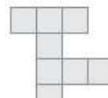
۸

۸

۶

۸

۱۰

۷

درس نامه

جدول شگفت‌انگیز

جدول شگفت‌انگیز، جدولی است که تعداد سطرها و ستون‌های آن با هم برابر است و اعداد مشخصی به طور مثال از ۱ تا ۹ در آن قرار می‌گیرند، به طوری که در هر سطر یا ستون هیچ عدد تکراری وجود ندارد.

مثال جدول شگفت‌انگیز مقابل را کامل کنید.

۳	۷	۴	۵	۱		۲	۹	
۵	۹				۶			
۶	۸	۱		۷	۵	۴	۳	
۲	۶			۸	۴			
۳		۲		۱	۵			
		۷		۹		۳	۲	
۱	۴	۶			۲	۳	۸	۵
					۳	۶		
۵	۹			۶	۳	۱	۲	۷

۳	۷	۴	۵	۱	۶	۲	۹	۸
۵	۹	۲	۸	۳	۴	۶	۷	۱
۶	۸	۱	۹	۷	۲	۵	۴	۳
۲	۶	۵	۳	۸	۷	۴	۱	۹
۹	۳	۸	۲	۴	۱	۷	۵	۶
۴	۱	۷	۶	۹	۵	۸	۳	۲
۱	۴	۶	۷	۲	۹	۳	۸	۵
۷	۲	۳	۱	۵	۸	۹	۶	۴
۸	۵	۹	۴	۶	۳	۱	۲	۷

پاسخ

خواندن ساعت کامل: در ساعت دو عقریه‌ی کوچک و بزرگ داریم. هرگاه عقریه‌ی بزرگ روی عدد ۱۲ قرار بگیرد، عقریه‌ی کوچک روی هر عددی که باشد، آن ساعت را به ما نشان می‌دهد.

مثال ساعت رو به رو ساعت ۸ را نشان می‌دهد.

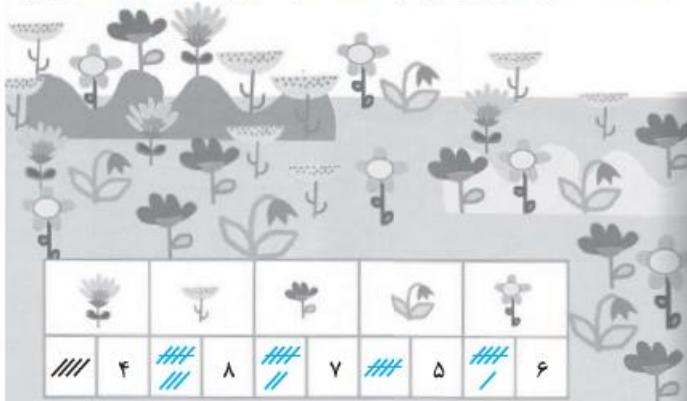
برای خواندن ساعت‌های دیجیتال (رقمی) بهتر است اعدادهای انگلیسی را یاد بگیرید.

۰ → ۰   ۱ → ۱   ۲ → ۲   ۳ → ۳   ۴ → ۴   ۵ → ۵
 ۶ → ۶   ۷ → ۷   ۸ → ۸   ۹ → ۹

صفحه‌ی ۳ کتاب درسی

فعالیت

این فعالیت را دونفره انجام دهید. یک نفر نام شکل‌ها را بگوید و نفر دوم چوب خط بکشد. در پایان با شمارش چوب خط‌ها، تعداد هر شکل را بنویسید. تعداد هر کدام از شکل‌ها را با شمارش به دست می‌آوریم.

فصل ۱

۳

کتاب درسی

درس پار

۱۷۶

جدول شگفتانگیز مقابله را کامل کنید.
اعداد یکرقمی را طوری در خانه‌های
خالی قرار می‌دهیم تا در هر سطر و
در هر ستون، فقط یکی از اعدادهای
۱ تا ۹ را داشته باشیم.

۳	۱	۲	۸	۷	۵	۴	۹	۶
۵	۶	۷	۱	۴	۹	۳	۸	۲
۴	۸	۹	۲	۶	۳	۵	۱	۷
۷	۵	۱	۹	۳	۶	۲	۴	۸
۹	۲	۸	۵	۱	۴	۶	۷	۳
۶	۳	۴	۷	۸	۲	۱	۵	۹
۲	۴	۵	۶	۹	۷	۸	۳	۱
۱	۷	۶	۳	۵	۸	۹	۲	۴
۸	۹	۳	۴	۲	۱	۷	۶	۵

صفحه ۴ کتاب درسی

۵

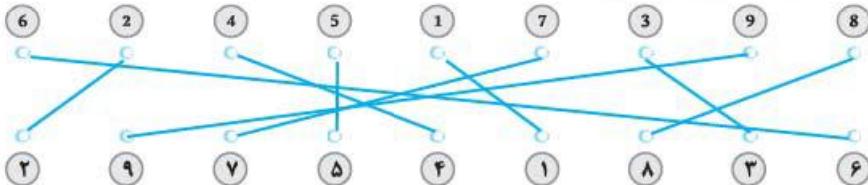

۹

۷

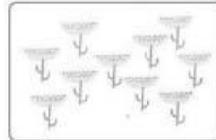
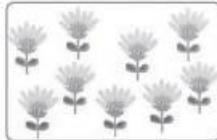
۱- هر شکل چه ساعتی را نشان می‌دهد؟

۳- در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

۷-۸-۹-۱۰   ۱-۲-۳-۴-۵-۶

صفحه ۴ کتاب درسی

حدس بزن

حدس بزنید در کدام شکل تعداد گل‌ها
بیشتر است؟ می‌توانیم حدس بزنیم در
شکل سمت راست تعداد گل‌ها بیشتر است.

با توجه به شکل بالا عبارت مقابله را کامل کنید و از دو طرف بخوانید.
عبارت داده شده را به دو صورت می‌توان خواند:
از سمت راست: ۱۰ از ۹ بزرگ‌تر است.
از سمت چپ: ۹ از ۱۰ کوچک‌تر است.

درسنامه

دسته‌های ده‌تایی و یکی

یک دیگر از روش‌های شمردن اشیا و شکل‌های مختلف ساختن دسته‌های چندتایی است. گاهی با ساختن دسته‌های ده‌تایی و یکی، شمردن چیزهای مختلف آسان‌تر می‌شود.

۱ شکل‌های زیر را به صورت سه‌تا و یک بار هم به صورت ۵ تا ۵ تا بشمارید.

۲ نوشتند عدها را ادامه دهید و جاهای خالی را پر کنید.

شست پنجاه و چهار پنجاه و سه

۳ با کارت‌های ۳ عده‌های دورقمی بسازید.

۴ امروز روز بیست و پنجم ماه است. ۱۲ روز دیگر چه روزی از ماه است؟

حاصل جمع و تفرقهای زیر را با رسم شکل یه دست آورید.

$$\text{الف } ٦ + ٩ = \quad \text{ب } ١٨ - ٧ = \quad \text{ج } ٤٠ + ٣٠ =$$

۶ حاصل جمع و تفریق زیر را با استفاده از محور اعداد به دست آورید.

$$\text{ب) } ١٤ - ٥ = \quad \text{الف) } ٥ + ٦ + ٢ + ٧ =$$

با رسم شکل ساعت‌های زیر را نشان دهید.

٧ (الف) ١٠ (ب) ١٢ (پ) ٣ (ت)

برای هر شکل جمع مناسب بنویسید.

۹ مینا امروز ۴ ساعت مطالعه کرده است. اگر فردا ۳ ساعت مطالعه کند، در مجموع چند ساعت مطالعه کرده است؟

۱۰ یک اتوبوس ۱۷ مسافر داشت، بین راه ۹ مسافر دیگر هم سوار کرد، بعد از مدتی، ۸ نفر از مسافران بساده شدند. این اتوبوس اکنون چند مسافر دارد؟

۱۱) از بزرگ‌ترین عدد دورقی با تکرار رقم‌ها، بزرگ‌ترین عدد یک رقمی را کم می‌کنیم، سپس سه واحد به آن اضافه می‌کنیم. حاصلرا جند می‌شود؟

پاسخ ارشادی مستمر

۳، ۶، ۹، ۱۲، ۱۵

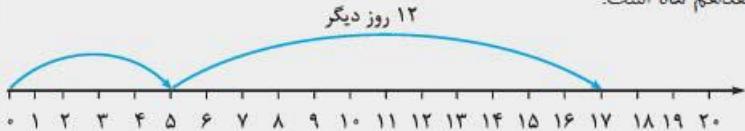
5,10,15

۲ شصت و یک - شصت - پنجاه و نه - پنجاه و هشت - پنجاه و هفت - پنجاه و شش - پنجاه و پنج - پنجاه و چهار - پنجاه و سه

፭ጀ, የጀ, የጀ, የጀ, የጀ, የጀ, የጀ, የጀ, የጀ

۳۵, ۳۸, ۵۱, ۵۳, ۸۵, ۸۷

پس ۱۲ روز دیگر هفدهم ماه است.

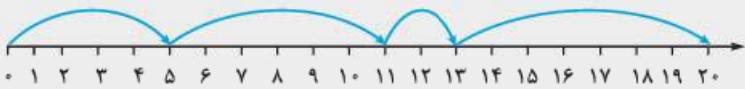

الف) $9 + 6 = 15$

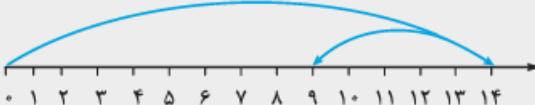
ب) $18 - 6 = 12$

پ) $30 + 40 = 70$

الف) $5 + 6 + 2 + 7 = 20$

ب) $14 - 5 = 9$

الف) ۵

ب) ۸

پ) ۱۲

پ) ۳

الف) $7 + 5 = 12$

ب) $4 + 8 = 12$

$4 + 3 = 7$

مینا در مجموع ۷ ساعت مطالعه کرده است.

مسافر ۹ = ۲۶ مسافر + ۱۷ مسافر

مسافر ۸ = ۱۸ مسافر - ۲۶ مسافر

این اتوبوس اکنون ۱۸ مسافر دارد.

بزرگترین عدد دورقیمی = ۹۹

$$99 - 9 = 90 \Rightarrow 90 + 3 = 93$$

بزرگترین عدد یک رقمی = ۹